

nos nimis amor timoribus inquietat, sollicitudinibus onerat, contumeliis obiecti, honestum ei vile est, cui corpus nimis charum est. Agatur ejus diligentissima cura, ita tamen ut, cum exigetratio, cum dignitas, cum fides, mittendum in ignem sit. *SENEC. ep. xiv.*

Tertium est, ut bene cognoscat, quam noxius sit amor proprius omni quidem homini, sed maxime Religioso et perfectionis studioso; id quod sequenti discursu sapienter Julius Fatus declarat: Considera, inquit, si ea est conditio boni, ut sese diffundat et propaget; non posse non magnum esse malum, amorem proprium; quippe qui efficiat, ut homo illud, quod in aliis cernit bonum, ad se totum pertrahat, nec de suo vel minimi quid cum aliis communit. Quod si tanto majus aliquod malum est, quanto majori privat bono, erit certe amor proprius malum maximum; privat enim hominem bono, quo majus in hac vita haberi nequit, hoc est, amore Dei. *JUL. FAT. c. vi, De mort. consid. v.*

MISCELLANEA.

QUALITAS. — Magnetem, aiunt, duas inter ferri lacinias positum, magno nature miraculo alteram attrahere, ex eo scilicet latere, quo septentrionem respicit; alteram repellere, videlicet quæ ex latere meridionali ab eo respicitur. Idem cor humanum facere debet, attrahere scilicet ea, quæ divino beneplacito et rationi consona sunt; repellere vero, quæ sensualem vitam sapiunt. *LYREUS, l. II, Apoph. 11.*

Cometæ quidam adeo stellis sunt similes, ut ipse Ptolemæus stellas secundas nominaverit, cum tamen peritiores astronomi eos et terra natos, et in tertia regione aeris consistere, et pestilentes effectus producere deprehenderit. Simili modo amor sui quibusdam verus et ordinatus amor videtur, cum tamen ex effectibus pestiferis colligatur ex vitio ortus et non nisi terrenas affectiones sapere.

UTILITAS. — Hanc breviter et bene Horatius explicavit, dum dixit:

Quanto quisque sibi plura negaverit,
A Diis plura feret:

(*HONAT., l. III, oda xv.*)

DAMNUM. — Revera usu venit, ut omnium malorum, quibus hominum vita involvitur,

nimius sui amor causa existat. Is enim, qui amat, circa id, quod amat, sane obcæcatur; ac proinde de rebus justis, bonis, honestis male judicat, cum in ea est sententia, ut opinetur majorem sibi quam veritati honorem tribuendum. Non tamen decet eum, qui vir magnus sit evasurus, in suis rebus acquiescere, sed ea potius complecti, quæ vel apud se ipsum, vel apud alium quempiam juste fieri videantur, itaque unusquisque a cæco illo sui amore abhorreere debet, et seipso meliores sequi, ut hujusmodi quidem in re nullam verecundiam prætextat, qua a rebus præclare agendis impediatur. *PLATO l. V de Legi.*

S. Maria Magdalena de Pazzis dicere solebat, duos esse oculos amoris proprii, alterum, propriam reputationem; alterum, proprium commodum, ab his, nisi eruantur, omnem fascinationem amoris proprii oriri. *Vit. p. IV, c. xxxiv.*

AXIOMATA.

Tantum quisque vivit Deo, quantum moritur sibi. *S. CATR. SEN. in Dial.*

Tanto quis se amplius amat, quanto amplius se pro Dei amore non amat. *S. LEO apud LYR. Apoph. XI, l. II.*

Tantum in Deum transit homo, quantum a se exit. *TH. KEX. l. III, c. lvi.*

Charitas incipit a se ipso.

Proximus quisque sibi.

Qui sibi nequam, cui bonus? *ECCLES. XIV, 3.*

AUCTORES.

Julius Fatus de *Mortif.* c. vi, consid. v.

Adrianus Lyreus l. II *Apophetgm.*; S. Ignatius *Apoph. VII.*

Bernardinus Rosignolius de *Discipl. Christ. perf.*

Ludovicus Granatensis in *Locis commun.* f. 626.

Thomas Stapletonus conc. x, in *Dem. 4 Quadv.*

Nicolaus Lancizius opusc. xviii, c. xiii.

Joannes Bassæus in *Panario V.* eodem.

Josephus Langius in *Polyant.* V. eod.

ANGELUS.

QUOAD ESSENTIAM.

DEFINITIO. — Est substantia creata, spiritalis, intellectiva, completa, per quam ultimam particulam ab anima rationali distinguitur. S. Joannes Damascenus fœsus eum sic describit: Est substantia intellectualis, semper mobilis, arbitrio libera, incorporea, Deo ministrans, et gratia, et non natura immortalitatem suscipiens, cujus substantie speciem et terminum, solus, qui Creator est, novit. *S. JOANN. DAMASC. l. IV, c. III.*

DIVISIO. — Dividitur in tres Hierarchias a S. Dionysio Areopagita; quarum prima est, quæ immediate illuminationes a Deo recipit, et in tres choros subdividitur, nempe *Seraphinos* ab excessu charitatis appellatos; *Che Rubinis*, sic vocatos, ob scientiæ excessum; et *Thronos*, sic appellatos, eo quod in Deo immediate rationes divinarum operum recognoscant, sicut in illis Deus, velut in throno, specialiter residet.

Secunda hierarchia est eorum Angelorum, qui ab Angelis prima hierarchie illuminantur, et iterum in tres choros subdividitur, nimirum *Dominationes*, qui præcipiunt agenda, quod est dominorum proprium; *Potestates*, qui ordinant actiones divinas, quas superiores in inferiores agunt, eas sursum decendo; *Principatus*, qui primi sunt in eorum, quæ imperantur executione. Tertia hierarchia est eorum, per quos homines illuminantur, utpote ad quorum salutem procurandum mittuntur, pariterque in tres choros dividuntur: *Virtutes*, qui excessum fortitudinis ad divinas operationes important, unde per eos infirmitates curantur; *Archangelos*, quorum munus est nuntiare ea quæ sunt majoris momenti, suntque velut principes inferiorum; *Angelos*, quorum munus est nuntiare minora, hominumque salutem procurare. *LAUR. BEYRL. in Theat. vit. hum. V. eod.*

Ex his novem choris priores quatuor Dionysius *Assistentes* vocat, eo quod semper assistant Deo; posteriores vero quinque appellat *Ministrantes*, eo quod ad varia mini-

steria deputentur. *S. DIONYS. Coll. Hier. c. VIII et XIII.*

Intellige de ordinaria via, nam extraordinarie etiam aliquot ex superioribus choris mitti S. Thomas et alii arbitrantur. *S. TH. p. I, q. cxxvii, a. 4.*

S. Bonaventura illorum nobis distinctionem eodem fere modo explicat, dum ait: Distincti sunt in triplici hierarchia, scilicet suprema, media et infima. Suprema est Altissimi majestati assistentium; media autem est Angelorum contrariis sese potestatibus opponentium; infima denique est humanis necessitatibus ministrantium, adeo ut ex novem Angelorum choris major pars nostris sit obsequiis destinata. Eandem distinctionem S. Gregorius tradit, dum in infimam hierarchiam collocat Angelos, Archangelos et Virtutes; in secunda ponit Potestates, Principatus et Dominationes; in suprema denique Thronos, Cherubinos et Seraphinos. *S. BONAV. serm. de Angel. unit.*

OFFICIA. — Alia sunt, quæ erga Deum; alia, quæ erga homines exercent. Prioris generis sunt: Intueri, admirari, laudare, adorare, amare, servire. Posterioris: *Offerre* preces et alia opera, uti S. Raphael Tobie fassus est dicens: Ego obtuli orationem tuam Domino. *TOR. XII, 12.*

Illuminare, id est, ea quæ futura sunt, aut ad salutem pertinent, per inspirationem, aut alia media docere; *Defendere* tam a corporis, quam animæ periculis et malis; *Castigare*, pædagogii in morem, id quod non semel Angelis præstiterunt; *Solari* et roborare in adversitatibus, uti tribus pueris in Babylonica fornace existentibus fecit, dum excussit Angelus flammam ignis de fornace, et fecit medium fornacis quasi rorem flantem. *DAN. III, 40.*

Quemadmodum et S. Paulus Apostolus omnes Angelos non solum ad obsequium et ministerium Dei, verum etiam ad servitium et ministerium nostrum destinatos esse existimat, dum ait: « Omnes sunt administratorii Spiritus, in ministerium missi propter eos, qui hæreditatem capient salutis. *S. PAUL. HEBR. I, 14.*

In specie vero aliqui officium eorum sic explicant, ut *Angelorum* quidem officium sit, ut nos custodiant; *Archangelorum*, ut in divina lege, mysticisque celestibus nos erudiant; *Principatum*, ut vitam nostram gubernent et recte ordinent; *Potestatum*, ut rebellium spirituum insultus a nobis pro-

pellant; *Virtutum*, ut ad virtuose operandum nos exstimulent; *Dominationum*, ut ad inordinatas passiones nostras superandas vires sufficientes nobis subministrent; *Thronorum*, ut nos in bono cœpto stabiliant, nobisque in eo perseverantiam ad finem usque concedant; *Cherubimorum*, ut mentem et intellectum in divina sapientia illuminent; *Seraphinorum*, ut corda nostra divino amore accendant; adeo ut merito non solum de duabus, sed de omnibus tribus hierarchiis et novem choris dicere liceat, quod vere sint salutis nostre ministræ. Apud MANSI tr. VI, d. 1, n. 4.

NUMERUS ANGELORUM. — Daniel Propheta visionem quamdam habuit, quam ipsemet, cap. vii. Prophetiæ suæ, describit, in qua innumerabilem quamdam vidit Angelorum, thronum Dei circumstantium, numerum, qui omnes ad Divinæ Majestatis nutus exequendos erant promptissimi; cum qua visione mire consentit visio illa, quam S. Joannes in Apocalypsi se pariter habuisse scribit; vidit enim, quod erat numerus eorum millia millium. Porro S. Gregorius Magnus rationem reddit, cur Spiritus S. illos celestis curiæ exercitus in numero quodam definito describat, cum tamen ille nobis pro infinito habeatur: Supernorum civium numerus infinitus est, et definitus exprimitur, ut qui Deo numerabilis est, iste esse hominibus innumerabilis demonstretur. S. GREG. I. XVII *Mor.* c. XII.

Sanctus Bernardinus per adductam Dionysii Areopagitæ auctoritatem (an vero per exaggerationem loquatur, non satis liquet) dicit: Angeli in Paradiso existentes sunt plures, quam sint stellæ, quam sint arenæ maris et terræ, quam sint folia et herbæ, et quam sint omnia quæcumque creata.

EX S. SCRIPTURA.

EXISTENTIA. — Benedicite Domino omnes Angeli ejus, potentes virtute, facientes verbum illius, ad audiendam vocem sermonum ejus. Ps. cii, 20.

Et factum est prælium magnum in cœlo, Michael et Angeli ejus præliabantur cum dracone, et draco pugnabat, et Angeli ejus, et non valuerunt, neque locus inventus est eorum amplius in cœlo. APOC. II, 7.

Millia millium ministrabant ei, et decies

millies centena millia assistebant ei. DAN. VII, 10.

Vidi, et audiui vocem multorum Angelorum in circuitu throni, numerus eorum millia millium. APOC. V, 11.

Accessistis ad civitatem Dei viventis Jerusalem celestem et multorum millium Angelorum frequentiam. HEBR. XII, 22.

Facta est cum Angelo multitudo militia celestis. LUC. II, 23.

CUSTODIA. — Circumdabo domum meam ex his, qui militant mihi euntes et reverentes. ZACH. IX, 8.

Ecce ego mittam Angelum meum, qui præcedat te, et custodiat in via, et introducat in locum, quem paravi. Observa eum, et audi vocem ejus, nec contemnendum putes; quia non dimittet, cum peccaveris, et est nomen meum in illo. Quod si audieris vocem ejus, et feceris omnia, quæ loquor, inimicus ero inimicis tuis, et affligam affligentes te. EXOD. XXIII, 20, seq.

Omnes sunt administratorii Spiritus in ministerium missi propter eos, qui hæreditatem capient salutis. HEB. 2, 14.

Quoniam Angeli suis mandavit de te, ut custodiant te in omnibus viis tuis; in manibus portabant te, ne forte offendas ad lapidem pedem tuum. PS. xc, 11.

Videte, ne contemnatis unum ex his pusillis, Angeli enim eorum in cœlis semper vident faciem Patris mei, qui in cœlis est. MATTH. XVIII, 10.

Immittet Angelus Domini in circuitu timentium eum, et eripiet eos. Vel, ut S. Hieronymus verfit: Circumdat Angelus Domini in agro timentes eum. Vel ut septuaginta: Castrametatur Angelus Domini in circuitu timentium eum. PS. XXXIII, 8.

Vivit Dominus, quoniam custodivit me Angelus ejus, et non permisit me Dominus ancillam suam coinquinari, sed sine pollutione peccati revocavit me gaudentem in victoria sua. JUDITH, XIII, 20.

Factum est autem, ut moreretur mendicus, et portaretur ab Angelis in sinum Abrahamæ. LUC. XVI, 22.

Lectulum Salomonis sexaginta fortes ambiunt, ex fortissimis Israel, omnes habentes gladios, et ad bella doctissimi, uniuscujusque ensis super femur ejus propter timores nocturnos. CANT. III, 7.

Deus misit Angelum suum, et obtulavit ora leonum, et non nocuerunt mihi. DAN. VI, 22.

Super muros tuos, Jerusalem, constitui Custodes, tota die et nocte in perpetuum non tacebunt. IS. LXII, 6.

Princeps regni Persarum resistit mihi, et ecce Michael unus de Principibus primis venit in adjutorium meum, et ego remansit ibi juxta Regem Persarum. DAN. X, 13.

Si in viis meis ambulaveris, et custodiam meam custodiveris, dabo tibi ambulantes de iis, qui nunc hic assistunt. ZACH. III, 7.

Et alius Angelus venit, et stetit ante altare, habens thuribulum aureum, et data sunt illi incensa multa, ut daret de orationibus Sanctorum omnium super altare aureum, quod est ante thronum Dei, et ascendit fumus incensorum de orationibus Sanctorum de manu Angeli coram Deo. APOC. VIII, 3.

EX SS. PATRIBUS ET DOCTORIBUS.

QUALITAS. — Ministrantium ordinibus injunctum est particulare hoc regimen universum, ad quod perficiendum nec tabescent tædio, nec labore succumbunt, neque seducuntur errore. S. LAUR. JUST. ser. *de S. Mich.*

Quantæ virtutis et potestatis fuit, omnes Ægyptiorum primogenitos una nocte occidere? Maris fluctus siccare? Currus et exercitum Pharaonis submergere? Tot gentes et tam robustas subvertere, et populum Israel in terram eorum introducere? Quæ tamen omnia unus Angelus, cui populus a Deo commissus est, qui eundem in deserto in columna præcedebat, operatus est. S. TH. VILLAN. *con. 1 de S. Mich.*

Non valde mirabimur hæc, si orbes illos celestes tam vastos et amplios singulos a singulis spiritibus tanta velocitate, et uniformitate, tot sæculis, sine ullo velocitatis aut tarditatis augmento vel decremento moveri, consideraverimus. Ad vocem Archangeli totus suscitabitur mundus, totum terrarum orbem a summo usque deorsum, a convexo cœli usque ad infimum abyssi penetrabit illa vox. Ibid.

Vix audierunt vocem divini præcepti, statim faciunt verbum ejus, ut quamvis Divini Verbi præceptum anteedat, tamen tanta illorum in exequendo velocitas et intentio est, ut nescias pene, quid prius est, voxne sermonum Dei, an illorum in exequendo celeritas. S. AUG. in *Ps. cii*.

Vide quanta sit Angelorum charitas, qui

in cœlo empyreo creati, tanquam in loco sibi convenienti, et apto divinæ contemplationi, pro divina obedientia et charitate ad proximum, habitant nobiscum in terra, in loco obscurissimo, si cœlo empyreo comparetur, licet divina contemplatione non careant, quia Deum ubique contemplantur. S. BOX. s. 1 *de Ang.*

Dicunt inter se: Si ille descendit, et descendit in corpus, si mortali indutus est carne, et sustinuit crucem, et pro hominibus mortuus est, quid nos quiescimus? Quid parcimus nobis? Eia, omnes descendamus de cœlo! Ideo et multitudo militia celestis erat laudantium et benedictantium Deum, quando natus est Christus. ORIG. ho. 1 in *Ezech.*

De excelsis cœlorum habitaculo, ad consolandos, visitandos, et adjuvandos nos, attrahit supereminens charitas Angelos, propter Deum, propter nos, et propter seipsos: Propter Deum utique, cuius tanta erga nos pietatis viscera ipsi quoque, ut dignum est, imitantur; propter nos, in quibus nimirum propriam similitudinem admirantur; propter seipsos, quorum ordines instaurandos ex nobis, totum desiderio præstolantur. S. AUG. s. IX, c. *de dilig. Deo.*

Angeli boni proniores sunt ad adjuvandum quam demones ad infestandum; atqui demones nunquam ab infestatione hominis cessant usque ad mortem: ergo neque Angeli custodes cessant aliquando in custodia hominum. ABULENSIS in *cap. XVIII Matt.* q. LXVII.

Quotidie illos ad nostri custodiam deputatos multipliciter offendimus et offensam negligentia cumulamur, ipsi autem licet a nobis frequenter injurias patiantur, sustinent tamen, et compatiuntur peccantibus, nec minor illorum circa nos custodia, imo major sollicitudo, cum boni custodis sit infirmis magis quam sanis, operam exhibere. S. PETER. DAM. apud MANSI, disc. x, n. 12.

Annuantiam Deo Angeli opera nostra cuncta, nec non orationes, non ut ipse discat que nesciebat (nihil enim est, quod ignoret); sed quia necesse habet rationalis creatura obtemperans Deo, temporales causas ad æternam veritatem referre, sive petendo, quid erga se, vel erga nos fiat; sive consulendo quid faciat, qui plus mentis affectus est, ut ipsa construat, non ut Deus instruat. S. ANSEL. in *cap. XVI Luc.*

Noli, o homo, tale conditoris tui negligentiæ munus, noli custodis tui Angeli benevolenti-

tiam spernere, suffragium abjicere, et ignorare consilium. Sta super custodiam tuam, et dum oras, legis, sedes, ambulas, loqueris, vel aliud agis, attende diligenter, quæcumque versantur in te; tibi assistant Angeli a dextris boni, a sinistris mali, eorum singuli ut te rapiant ad se, illisque consentias. S. LAUR. JUSTIN. c. de *Vit. solit.*

Vigilat super nos indefessus ille divina providentiæ oculus, mittens et remittens administratorios illos Spiritus, qui nos custodiant in omnibus viis nostris, et cavendum est nobis a malis factis, aut verbis, cum sciamus Deum ad nos incessanter Angelos destinare, qui omnia nostra bona et mala eidem reunt; et considera, quanta aviditate nostras res audiat, qui ad ostium accedit, ad nuntios suscipiendos. OLEASTER in c. XXVIII *Gen.*

Angeli ad ministerium pro nostra salute semper mittuntur. GREGOR. in *Past.*

Angeli adstant orantibus et credentibus. Idem *super Ezech.* Hom. VII.

Per Angelos Deus patribus locutus est, et apparuit. AUGUST. de *Trinit.* lib. III.

Angelus tuba Dei est. Idem de *Æternitate divin.*

Angeli præsent hominibus, Archangeli præsent Angelis. GREGOR. in *Past.*

DIGNITAS. — In supernis Spiritibus non solum admirabilis dignitas est, et dignatio amabilis invenitur, sed tanta gloria est, quod lingua vel cor humanum nullatenus dicere valet, vel cogitare. S. AUG. s. XLVI ad *Frat.*

Domestici Dei sunt, oculi Cives, Principes paradisi, scientiæ Magistri, Doctores sapientiæ. Ibid.

Angelo nostro debemus reverentiam pro presentia, devotionem pro benevolentia, fiduciam pro custodia. Idem, *ibid.*

BENEFICIA. — Propter nos inseriunt nobis, miserantur enim sortem nostram, vident periculum nostrum, et laborem vite nostræ, qui conspiciunt nos in magno discrimine positos, in medio scilicet inter gloriam et gehennam, quibus aut perpetuo regnandum est, aut arduum, et tanto discrimini obnoxios omni sollicitudine curant in bonam partem deflectere. S. TH. VII. conc. II, de *S. Mich.*

Castra Dei hæc sunt, quia ad modum castrorum nos muniunt, qui sumus faciles ad seducendum, fragiles ad resistendum, debiles ad operandum, et ideo occurrunt nobis tanquam potentissimi coadjutores, ut eorum

auxilio muniti discamus hostium potentias non timere. S. BONAV. apud MANSI dis. I, n. 4.

Semper suadent bona, ad orandum provocant, excitant ad compunctionem et fletum, Dei scientiam ingerunt, timorem filialem docent, pacificant mentem, cogitationes ordinant, spei infundunt dulcedinem, occulta pandunt, custodiunt unitatem, legis instrumentum servare mandata, obtemperare Deo, subesse majoribus, pacem diligere, humilitatem sectari, et cuncta odisse, quæ norunt repugnare virtuti. S. LAUR. JUST. c. XVI, de *Vit. sol.*

Propter nos laborant, circa nos cursitant, et ut dixerat quispiam, nobis serviunt, hoc est, eorum ministerium, propter nos in omnes partes mitti. S. CHRYS. hom. III ad *Heb.*

Benedicantur cælestes Spiritus (verba sunt Damasceni), qui tametsi eximia naturæ dignitate et perfectione longe nobis superemineant, non tamen asperrantur nostri curam et custodiam; sed mira humilitate nobis descendentes omnem exhibent sollicitudinem, ut tandem coheredes et consortes ipsorum efficiamur in cælis. S. JO. DAMASC. I. II *Fidei orth.* c. III.

Assidua vigilantia comitantur nos in periculis, in laboribus, in infirmitatibus, in negotiis, in itineribus semper exhortantes ad bonum, detestantes malum, protegentesque a malo, si tamen intenta cordis aure eorum sacra monita audire velimus. S. LAUR. JUST. c. VII, de *Obed.*

Isti sunt, per quos sustentamur, per quos in mari et in terra juvamus, per quos mente et corpore illuminamur, per quos in tribulationibus et angustiis consolamur, per quos ab infirmitatibus frequenter liberamur. S. AUGUST. ser. XLVI ad *Frat.*

Hinc est, quod nos in hujus peregrinationis naufragio, ne periclitemur, protegent, præbent consilia salubria, deprecantur orationes perferunt, coram Deo offerunt vota, supplicationes impetrant, reportant gratiam, torporem excitant, de ignotis erudiunt, instruunt ad certamen, spirituales arent nequitias, atque indeficientem imbecillitatis humanæ custodiam exhibent. S. LAUR. JUST. ser. de *Euch.*

Si orant, eorum preces offerunt Deo, nec vacui revertuntur ad nos; si pugnant, æque ipsi cum eis pugnant; si quiescent, ipsi excubias agunt, ne quid mali ab adversariis patiantur; si ignorant, docent eos; si cadunt, erigunt; si pusillanimes efficiuntur, sanctis

exhortationibus roborant et accendunt; et qua parte humana curvatur iniquitas, ea parte se opponunt casuris. Id. c. v, de *Discip. Monast.*

Fidelis Paranympus, qui mutui amoris consensu, sed non invidus, non suam querit, sed Domini gratiam, discurrit medius inter dilectum et dilectam, vota offerens, et referens dona. S. BERNAR. ser. XXXI in *Cant.*

Tunc offendimus pedem ad lapidem, cum oblata occasione temporalis boni acquirendi, vel temporalis mali evadendi, labimur in peccatum, unde bonum æternum amittimus, et sempiternum supplicium incurrimus; sed qui habitant in adiutorio Altissimi, ab Angelo custode juvantur ut vel occasio illa tollatur, id est, affectu elevato a terra, occasio temporalis boni, quod sine peccato acquiri non potest, facile contemnatur, et malum temporale, quod sine peccato vitari non potest, patientissime toleretur. BELLAR. in *Ps.* xc.

Pessimi dæmones nostram cupiunt perditionem usque adeo, ut videre sanguinem humanum effusum in bellis, eorum luxuria sit, et non nisi humano sanguine invocati a Magis, respondeant ad quesita, tanta est eis humani sanguinis sitis; Angeli autem e converso has truculentas bestias a nobis abigunt, atque pro nobis decertant adversus eas, ac veluti parvulos sua protectione tuerentur. S. THOM. VILL. ser. x de *S. Mich.*

Grandis est eis cura de nobis, magnus est affectus dilectionis erga nos, et hoc totum propter honorem tuæ inestimabilis charitatis, quæ dilexisti nos, diligunt enim quos tu diligis. S. AUG. *Soliloq.* cap. XXVII.

CUSTODIA. — Adest unicuique nostrum etiam minimo, qui sunt in Ecclesia Dei, Angelus bonus, Angelus Domini, qui regat, qui moneat, qui gubernet, qui pro actibus nostris corrigendis et miserationibus exposcendis quotidie videat faciem Patris, qui in cælis est. ORIG. in n. 66.

Angelis non eget natura, sed imbecillitas; nihil eorum, quæ agimus, ignorat Deus, sed infantia nostra ad erogandum et promerendum hos tales desiderat oratores. S. HILAR. in p. 129.

Magna dignitas fidelium animarum ut unaqueque habeat ab orta nativitate in custodia sui Angelum deputatum, imo plures. S. HIER. *sup. Matt.* XXIII.

Fidelis Paranympus discurrit medius inter dilectam et dilectum, vota offerens, et referens dona; excitat istam, placat illum. S. BER. ser. I, de *Ang.*

Angeli nostros sudores, non suos, nostras; non suas lacrymas offerunt Deo, nobis quoque ejus munera referunt. Ibidem.

Ipsi amant nos, quia Christus nos amavit. Dicitur certe vulgari proverbio: Qui me amat, et canem meum amat. Nos vero, o beati Angeli, catelli sumus Domini illius, quem tanto affectu diligitis, catelli autem quæ tantis saturari de micis, quæ cadunt de mensa dominorum nostrorum, qui estis vos! Ibidem.

Quantum, putatis, desiderant cives cælestes instaurari civitatis suæ ruinas? Quo modo discurrunt medi inter vos et Deum, fidelissime ad eum portantes gemitus nostros, et ipsius gratiam nobis devotissime reportantes? Plane non dedignabuntur, ut simus eorum socii, quorum facti sumt jam ministri. Idem I. II in *Vigil. Nativ.*

Bene tecum agitur (o Sponsa), bene tecum agitur in loco peregrinationis tuæ, de cælo et de terra venit tibi auxilium. Qui custodiunt te, non dormitant, neque dormiunt custodes tui, Angeli sancti, vigiles tui Spiritus. Idem s. LXXVII in *Cant.*

Magna sunt beneficia tua, Domine, quibus nos honorasti, dans nobis Angelos tuos in ministeria nostrorum; dederas enim nobis, quiquid cæli ambitu continetur et quasi parva reputas hæc, quæ sub cælo sunt, nisi adderes ea, quæ super cælum sunt. S. AUG. *Soliloq.* c. cxxvii.

Gloriantur in cælo Angeli de profectibus hominum, ipsi enim velut procuracionem animarum nostrarum tenent, quibus, dum adhuc parvuli sumus, velut tutoribus et actoribus committimur usque ad præfinitum tempus a patre. ORIG. h. LXXX in c. XXI *Gen.*

Anima nusquam est sine Angelorum custodia. Et he dixeris in corde tuo: Ubi sunt? Quis eos vidit? Vidit eos Propheta Eliseus, et fecit ut videret etiam Giezi; tu non vides, quia non es Propheta, nec puer Prophete. Vidit Patriarcha Jacob, et ait: Castra Dei hæc sunt. Vidit et Doctor Gentium qui dicebat: Nonne omnes administratorii Spiritus? Ergo Angelicus suffulta ministeriis et superno stipata agmine sponsa incedens, similis est equitatu Domini, prout in Canticis dicitur: Equitatu meo in curribus Pharaonis assimilavi te, amica mea. S. BER. in II, *Joan.* 8.

Vide, o homo, quanta sit dignitas anime, quanti eam æstimet ipse Deus, qui a momento nativitate tue assignatum tibi de cælo

voluit eundem Angelum, et hunc tantæ potentie, ut citius ictu oculi possit universum mundum invetere; tantæ majestatis, ut S. Joannes, tametsi cum Christo ipso familiariter conversari solet, ad conspectum Angeli provaleretur in terram, eum adoraturus, tam inexplicabili scilicet ipsius vultus dignitate et claritudine coruscabat. Et tamen, o homo, hic Angelus tam potens, tam splendidus ac venerandus, a Deo tibi in tutorem adjungitur. S. HIER. apud ALBERTIN. c. III, de Ang. Cust.

CULTUS. — Habetote familiares Angelos, fratres mei, frequentate eos sedula cogitatione et devota oratione, qui semper vobis adsunt ad custodiam et consolationem. S. BERN. s. in II Ps.

Simus devoti, simus grati tantis custodiibus, redamemus eos, quantum possumus, quantum debemus, affectuose, tanquam futuros aliquando coheredes, et nostros futuros actores, et tutores a patre positos, et præpositos nobis; adhuc enim parvuli et sub tutoribus et actoribus sumus. Id. in s. de Ang. Quoties ergo gravissima cernitur urgere tentatio, et tribulatio vehemens imminere, invoca custodem tuum, directorem tuum, adiutorem tuum in opportunitatibus tuis. In tribulatione enim neque dormitat, neque dormit, etiamsi videatur quandoque ad tempus dissimulare. Ibidem.

Vae nobis, si quando provocati sancti Angeli peccatis et negligentis nostris, indignos nos judicaverint presentia et visitatione sua, qua nos protegere, et propulsare inimicum poterant! Quod si necessariam habemus familiaritatem dignationis Angelicæ, cavenda est nobis eorum offensæ, et in his maxime exercendum, quibus novimus eos maxime oblectari. Hæc autem placent eis, quæ in nobis invenire delectant, ut est sobrietas, castitas, paupertas voluntaria, creder in cælum gemitus, et super hæc omnia veritatem et pacem a nobis exigunt. Ibidem.

Tu ergo, si vis habere ministerium Angelo, rum, fuge consolationes sæculi, et tentationibus resiste diaboli. Id. in s. XI sup. illud: Accesserunt Angeli.

In quovis diversorio, in quovis angulo Angelo tuo reverentiam exhibe, nec audeas illo præsentem, quod me vidente non auderis. Adsunt igitur tibi non tantum presentes tecum, sed etiam pro te adsunt, ut protegant; adsunt ut prosint. Id. in Ps. Qui hab.

Vult Dominus, ut Angelis assimilemur, ut ardeamus amore cum Seraphim, divinorum scientia fulgeamus cum Cherubim, spiritualia facti omnia iudicemus cum Thronis, nobis ipsis dominemur cum Dominationibus, fortiter resistamus inordinatis motibus cum Virtutibus, regnum animæ in pace gubernemus cum Potestatibus, provideamus cum Principatibus, magna proximis exhibeamus cum Archangelis, minoræ indigentibus subsidia impertiamur cum Angelis. S. BON. op. De septem. itin. æter.

Si homo non acquiescit monitis Angeli, qui sibi deputatus est ad salutem, auferetur maceria ejus, et erit in proclinationem. Quod si princeps meus, Angelum dico, qui est mihi consignatus, commouit me de bonis, et locutus est in corde meo, sed ego contemptus ejus monitis, et spreto conscientie retinaculo præcepis in peccato corruo, duplicabitur mihi poena vel pro contemptu monitoris, vel pro scelere commisso. ORIG. ho. XX, in c. XXV Num.

Si vita nostra tam prava videtur, et squallida, ut etiam carne vestitis hominibus foetate, qualis putas est Angelis, qui jugiter semper eminent in spiritualis mundicie culmine? Unde et illud formidolose pensandum est, ne illos, qui ad custodiam nostram deputati sunt, Angelos vite nostræ fœtor offendat, ut potius apud Deum conqueri, quam sua nos debeant attestatione tueri. S. PETR. DAM. l. VI, ep. XXXII.

Cave, homo, ne quando relinquit te Medicus, sive Angelus Dei; manifestum est, quia abscessio eorum condemnatio tua sit, ut irremediabilis, nolentisque curari; cum autem te deseruerint, quid tibi aliud eveniturum est, nisi quod solet his accidere, qui a medicis desperantur, utentes voluntate morbi sui, ut ad pejora demergantur. ORIG. h. II Jerem.

EXEMPLA EXTERNA.

CUSTODIA. — Christus Dominus in monte Oliveti sese ab Angelo confortari passus est. LUC. XXI, 43.

B. Virgo a S. Archangelo Gabriele salutata est, et nuntium Incarnationis Christi per ipsam peragende accepit. Ib. c. I.

Cum D. Ambrosius Auxentium Episcopum Arianum provocasset, ut se dissestentem in Ecclesia audiret eventum, ut quidam vir de

hæresi Arianorum, acerrimus disputator, ad Ecclesiam se conferret, qui, cum loquente Episcopo vidisset Angelum ad aures adstantem, et quæ diceret inspirantem, conversus fidem, quam oppugnaverant, ipse defendere cepit. PAULIN. in Vita.

S. Francisca Romana duos semper secum Angelos habebat, unum ex Archangelorum choro, qui nunquam ab ea discedebat; et alium ex quarto ordine, qui non quidem assidue, sed frequenter tamen se illi ostendebat. Hos sæpe presentibus aliis, sed nihil videntibus, hæc fere specie intuebatur. Vestes erant candore plerumque niveo, aliquando cæruleo, rarius purpureo colore; alter impressa semper in crucis modum brachia pectori apprimebat; alter ex auro tres palmæ ramulos dextra præferbat: uterque, quamvis vicini essent virgini (alter enim semper dextrum claudebat latus) in cælum defixos habebat oculos: utriusque promissa et aurea cæsaries; utriusque ea claritas vultus, ut præ altero sol ipse minus lucret, præ altero nunquam instar obscuræ videretur. GULL. BALDES. c. II, Stim. c. II.

Wenceslaus, Bohemie Rex, occurrens in finibus Ducis Curimensis, qui fines regni hujus vastabat, ei singulare certamen obtulit, ut multorum cæditibus parceret. Ubi ventum est ad manus, Angeli apparuerunt, qui Wenceslaum protegentes, arma ministrabant. Quo viso Dux petiit veniam, eaque obtentâ discessit. LUTPR. c. II Hist.

Cæcilia, Valeriano desponsata, prima nocte nuptiarum illi dixit: Ego, Valeriane, in tutela Angeli sum, qui virginitatem meam custodit, quare ne quid in me committas, quo ira Dei in te concitetur. Quibus verbis commotus Valerianus eandem attingere non est ausus, quin etiam addidit, se in Christum crediturum, si eum Angelum videret, quod et præstitit, postquam ab Urbano Papa baptizatus eundem Angelum divino splendore fulgentem, et pone Cæciliam consistentem vidit. VIT. apud SCR. 22 Nov.

Cum S. Jacobum Germanum, Ordinis S. Dominici, diabolus perpetuo vexaret, et quoties orabat, verberibus oneraret, eo discedente Angelus adfuit, dixitque: Serve Dei, esto fidelis usque ad mortem, expecta Deum, viriliter age et confortetur cor tuum; ingentia sunt quæ tibi pro labore parvo atque certamine præmia proponuntur. SCRIBAS, 1 Oct.

Joanna Urbeventana, virgo Ordinis S. Do-

minici, adhuc parvula orbata parentibus dicebat, se ab Angelo custode fidei et pietatis documenta accepisse, unde gratiam baptismalem ad mortem usque servavit. RADERUS in Virid. p. II, c. IV.

In Mexicana Provincia, cum quispiam infirmus metu mortis graviter consternatus esset, evenit, ut die quapiam pulcherrimum juvenem admiranda luce circumdatum sibi appropinquare videret, montes aureos, et in iis ingentem numerum personarum monstrantem, qui visu summe recreatus nihil nisi mortem desideravit. Lit. ann. Soc. Jesu, 1587.

Cum anno 1444, exercitus Christianorum in periculosa viarum discrimina incidisset, et certo ab hostibus insidiantibus delendus esset, subito miles ignotus albo equo insidens, et rubeum vexillum oportans apparuit, et eos Hierosolymam usque salvos perduxit. FAB. conc. III, in festo S. Mich. n. 1.

Liffardus monachus cum humilem vitam pertæsus, jamjam fugam ex monasterio pararet, ab Angelo ad sepulchra mortuorum deductus, offensus cadaverum horribili aspectu, a meditata fuga abductus, et in proposito religioso confirmatus est. Spec. Ex. V. eod. ex. XVI.

S. Isidoro agricola pietati et orationi in templo vacante, S. Angelus Custos illius aratro interea terram scabebat, pasebat mulos, et lupos a gregibus arcebat. Vita.

Apud Lucanos in Hetruria ancilla quadam, Sita nomine, cum e templo serius ad coquendos panes domum redisset, Angelus interea massam subegit, formavit, et in mensa paratos panes posuit, ut mox in clibanum mitti poterint. Ped. Chr. t II, p. I, c. IV, sect. v, n. 12.

Paulo ante quam Hierosolyma subvertetur, audite sunt voces Angelorum, qui ad custodiam templi adhibiti erant, dicentium: Migremus hinc. JOSEPH. I, c. XII.

Cum quondam in monte Gargano ejusdam tauri in speluncam fugisset, et sagitta, qua dominus taurum confingere volebat, re-torta in ipsum sagittarium fuisset, occasione hujus miraculi didicerunt Sijontini incolæ, spectum illam spectare singulariter ad custodiam S. Michaelis. Breviar. Rom. 8 Maii.

Juditha, devieto Holoferne, ad suos rediens, cum gaudio dixit: Vivit Dominus, quoniam custodivit me Angelus ejus, et hinc euntem, et ibi commorantem, et inde huc revertentem, et revocavit me Dominus gaudentem in victoria sua, in evasione mea, et li-

beratione vestra, et non permisit me Dominus ancillam suam coinquinari. *Jub. XIII, 20.*

Cum S. Onuphrius in solitudine deambularet, comitem se illi Angelus adjunxit, dixitque: Ab hora nativitatis tue ductor ac socius tuus extitit. Et cum eodem in visibili forma sex integra milliaria confecti, ut hæsitantem de itinere erudiret. *ALBERT. c. XI, de Ang. Cust.*

Postquam Agar, Saræ ancilla, ob heræ asperitatem domo exisset, displicuit hoc factum custodi Angelo, ideoque spectandum se illi præbuit, et acriter eam objurgans dixit: Reverte ad dominam tuam, et humiliare sub manibus illius. *GEN. XVI.*

Monachus quidam in solitudine degens, cum in morbo Angelum aliquot hebdomadis ministrantem habuisset, postea advenientibus visitationis gratia aliis monachis, ejusdem presentia privatus dixit ad illos: Abite, queso, fratres mei, quia vobis superveniens Angelus meus custos, a quo visibiliter presente solatium et plenissimum obsequium habui, repente dilapsus est. Quo dieo mortuus, et Angelum suum secutus est. *Spec. Ec. dist. II, ex CXVIII.*

In Civitate quadam diocesis Trajectensis cum juvenis quidam juvenibus discipulis et lascivis se sociasset, eorumque exemplo promodum puritatem mentis, et florem virginitatis perdidisset, ubi postea domum rediit, Angelum formosissimi juvenis specie obvitium habuit, qui accedens, alapamque infligens, deinceps cautiorem esse, malasque societates defugere jussit, ac subito iterum disparuit. *Ibid. dist. XIV, ex IX.*

In vitis Patrum legitur, senem quemdam ac sanctum virum conspexisse Angelos hilari ac sereno vultu adstantes, sicubi monachi sermonem de rebus sanctis miscabant; si autem de rebus vanis et inutilibus loquerentur, recedentes indignantesque, et succedentes in locum ipsorum atrotes demones, qui sub specie spurcorum animalium circumneutes, impuras cogitationes eorum mentibus adhalabant. *ALB. c. VI, de Ang. Cust.*

Abbas Theodosius de seipso factus est, quod ante quam vitam solitariam profiteretur, Angelus ipsum dextra apprehendens in immensum theatrum duxerit, in quo ex una parte innumeri homines albis vestibus induti, et ex altera parte totidem nigris vestiti sedebant. Ubi cum vir inusitate magnitudinis prodisset, ab Angelo cum hoc pugnare jussus est; verum cum is timore consternatus pu-

gnam deprecaretur, Angelus hortatus est, ut pugne duntaxat initium faceret, mox enim se adfuturum, et parta victoria caput ipsius celesti diademate coronaturum, id quod, et fecit, quam primum obsecutus Theodosius, et gigantem aggressus est. *Ibid. c. IX.*

Elate Serionis Abbatis, cum monachus quidam in Missa verba hæc recitaret: «Supplices, te rogamus, Omnipotens Deus, jube hæc perferri per manus Sancti Angeli tui in sublime altare tuum»; vidit quamplurimos Angelos circa altare, quorum unus cæteris altior sacram Hostiam Deo, tamquam ibidem visibiliter præsentem, offerebat, et mox eadem supra altare collocata disparuit. *Ib. c. XV.*

S. Codratus infans, cum adhuc in cunis matrem amisisset, Angelus illi nutritus fuit, qui e nube ipsum cælesti lacte pavit, et educavit ad eam indolem, ut postea per flagra martyrii cantando jret ad mortem. *NADASI An. angel. XVII, n. 6.*

B. Deodomo in Ecclesia deserta omnia ad Sacrificium necessaria paravit Angelus, ejusque ad Missam inserviit; postea vero ad iter prosequendum, equum, frenum, ephippium, sellam, stapedes, famuli instar aptavit. *ENGELG. in Calo Sidereo, in festo S. Mich.*

Theodoros adolescens, cum sub Juliano Apostata equuleo tortus et acutis testis suffossus sic se gereret, ac cantaret, quasi nihil sentiret, ideoque a Juliano, ne ludibrio haberetur, vinculis solutus fuisset, interrogatus postea, qui habuisset se in tormentis? Respondit, se quidem non omnino doloris sensu caruisse, sed adstitisse Angelum, qui tenuissimo linteo sudorem abstergeret, et aqua frigida corpus aspergens, ardores restingueret, et dolores sublevaret. *FAB. con. IV, in festo S. Mich.*

Basilides, mare cum sociis trajecturus, Christum ad clavum sedentem gubernatorem, Angelos vero remiges habuit, quibus feliciter optatum portum appulit. *ENGELG. in festo S. Mich.*

Cum Bo. Joannes Angelus in infirmitate venam aperiri ex medici consilio jussisset, Angelus ejus custos tamen, et alia necessaria ministravit, et sanguinem pelvi excepit. *Ibid.*

S. Ferreolum Martyrem suis alatis humeris per Rhodanum novi Ariones dederunt. *SCRIPT. 8 sept.*

Erolpho puero, morti vicino, extremam unctionem Angelus contulit. *ENG. l. c.*

Fulgentia Romana cum ob spurtiliem com-

missam a demone personato coram giudice, etiam adductis testibus acensata fuisset, ubi opem a B. V. et S. suo Angelo custode petiit, omniaque meliora pollicita fuit, ab hoc sub specie formosissimi adolescentis ad judicem comitatur, potenter defensa, et feliciter in judicio absoluta est. *Ibid.*

Cum in Hispania vir quidam nobilis S. Angelum custodem pecculiani veneratione et amore prosequeretur, atque in ejus honorem quotidie corollam Marianam recitasset, Angelus ei hoc obsequium præclare rependit; nam cum illustrem dominam ædibus suis vicinam, quoties vel ex ædibus prospicientem vel transeuntem ex humanitate salutasset, maritus illius dominæ, zelotypiæ spiritu accensus, uxorem in suburbanum hortum invitatum strieto gladio coegisset, ut per litteras nobilem illum in villam invitaret, et marito peregre profecto se solam ibi versari scriberet; et ipse nihil mali suspicatus jam iter illud equo vectus adornasset, ubi prope patibulum transitit a reo recenter suspensus vocatus, sistere gradum, accedere, funemque rescare jubetur, quod ubi fecit, reus equi tergo incidens incolumentum ad villam deducit. Ad quam ubi venerunt, equo nobilem descendere, sibique clamydem suam porrigere jubet, simulque periculi admonet, ipse vero intrepidus villam ingreditur, in quam vix pedem intulit, cum ecce armati viri ad id constituti e latebris irruunt, et misere lamentantem variis vulneribus confodiunt, et in latrinam abijciunt; ex qua tamen vivus exurgens ad nobilem redit, clamydem reddit, vulnera ostendit, quæ illi parata esse dixit, iterumque conscenso equo, ubi ad patibulum ventum est, descendens corpus in furcam denuo suspendit, et se Angelum ejus tutelarem esse affirmavit, qui obsequia sibi exhibita hoc beneficio rependere voluerit. Nobilis ergo domum reversus, dum sequenti die indictis in honorem S. Angeli custodis Sacris, in templum se contulit, gratisque pro beneficio agendis immoratus est; famuli a zelotypo missi, ut explorarent, quis rumor in occisi domo exortus esset, ubi in templo versari audierunt, ibique quæsitum et incolumentum reperissent, cum ingenti stupore id suo domino nuntiarunt, qui mox ad nobilem accurrens, intellectu miraculo, in amplexus ejus ruit, veniam petiit, et uxorem summo deinceps amore prosecutus est. *Ib. § 2 ex ALPHONSO ANDRADA p. II Hist. itin. anno 1640.*

Hildegundis virgo, cum, ut pudicitia sua consuleret, sub viri specie, et Josephi nomine iter ingressa, pro fure, quem Oppidani querebant, apprehensa, fustibus casa, et laqueo in collum injecto, ad furcam pertracta et suspensa fuisset, Angelus ejus custos, ne laqueus fauces comprimeret, tantisper eam sustentavit, et suavissima musica aërem complens opilionem accersivit, qui eam e patibulo deponeret, ipse vero equo candidissimo impositus, Veronam ad suos incolumentum perduxit. *RADER. p. I, Virid. p. XII, ex eo FABER. con. III in festo S. Mich.*

Cum Nicolaus quidam Angeli tutelaris statuam inauratam ære tum suo, tum ab aliis quæsito, in prædio suo collocari jussisset, postea in Vesuviano incendio Neapolim profugiens, ibidem rogatus, num prædium suum ex illo incendio damnum aliquod fuisset passum? Respondit, nullum equidem se credere passurum fuisse, eo quod Angelus tutelaris ad limites illius collocatus, omnem ignis injuriam propulsurus speraret. Quod, et factum, nam imago illa erecto vertice extare undis, et adstare ripis prædio imminentibus est reperta, quasi limites custodiret. *ENGELG. § 4.*

Cum Dux Bojarie Maximilianus, anno 1620, in rebelles Bohemos castra movisset, et de nocte hostes loco, milite, et temporis commoditate superiores, eundem opprimere parassent, non modo a via, peritissimis licet ductoribus usi, aberrantur, sed etiam ad conspectam in oppositis castris incognitam legionem, tanto terrore consternati, et in fugam acti sunt, ut plures in fuga, quam pugna cæsi et oppressi sint. *DREX. in Hor. hora 5 noct. cons. XII, c. II.*

Anno 1622, cum Georgius Fredericus, Marchio Durlacensis, in Bavaricum exercitum magno furore et animo, et quasi certus de victoria, militem suum duxisset, jamque conflictus dubia alea per tres horas duravisset, subito eques niveo equo vectus incredibili ausu et celeritate, plumbeis glandibus frustra in illum convolantibus, hostilem aciem prætervectus, a tergo hostium pyrio pulveri ignem injectit, sicque milites illius metu consternatos partim in fugam egit, partim catholice exercitui cedendum objecit. *Ibid.*

Abbas quidam rogatus quenam ejus esset quotidiana exercitatio, respondit: Ego Angelum meum mihi assistentem juxta me expecto, et custodio meipsum, quod scriptum

est reminiscens: Providebam Dominum in conspectu meo semper, quoniam a dextris est mihi, ne commovear. Timeo ergo eum, ut custodientem viam meam, et quotidie ascendentem ad Deum, et insinuantem actus meos et verba. *Vit. PP.* l. VII, c. XLIV.

Divum Paulum in mari consolatur Angelus Domini et omnes qui cum eo erant in mari inter tempestates conservat. *Act.* c. XXVII.

Venerunt duo Angeli ad Lothum, percusserunt incolas Sodoma cæcitate, et piam quasi violentiam inferentes eum manu e periculo civitatis eduxerunt. *Gen.* XIX.

Angelus Domini, qui præcedebat castra Israel, quando recedebat populus de Ægypto, stetit inter castra Ægyptiorum et castra Israel; unde in Exod.: Ecce ego mitto Angelum meum, qui præcedat te, et custodiat in via et introducat ad locum quem præparavi. *Exod.* c. XIII.

Anno incarnationis Domini septingentesimo septuagesimo quarto, pius Rex Carolus in Italiam profectus est, atque dum ibi esset, Saxones ad presidia Francorum cum exercitu exeuntes, obsidentesque quoddam castellum Buriaburg; quamdam ecclesiam concremare a foris a castello voluerunt, quam sacraverat beatus Bonifacius Martyr. Subito antem apparuerunt duo juvenes miræ claritatis et candoris, videntibus tam christianis, quam paganis, qui ipsam ecclesiam defendere videbantur. Horum aspectu terribili perterriti Saxones in fugam versi sunt, sicque castrum illud ab obsidione liberatum. *Ado. VIENNENSIS* in *Chron. etat.* VI, sub ann. Dom. 774.

Anno Domini 1444, cum exercitus Christianorum insidiis circumventus, et in extremas angustias conjectus ab obsidendo Bostro metropoli Arabum recederet, duce coelesti nuntio incolumes omnes ad propria redierunt. Cum ergo in inevitabilia incidissent discrimina, et errarent omnes in invio et non in via, et angustiis locorum interculsi essent, ab ingruentibus hostibus cædendi, nec haberent ducem, qui agmina præiret et locorum, per que transituri erant, haberet peritiam, ecce subito cohortes præcedens miles quidam ignotus, albi sessor equi, rubei coloris vexillum bajulans, lorica indutus curtis usque ad cubitos manicis, antecedebat exercitum. Hic tanquam Angelus Domini exercituum viarum sequens compendia et ad aquas prius incognitas congruis et commodis stationibus castrametari ducebat. Qui

illis deductis Hierosolymam usque illo admirabili perfunctus ministerio ab omnium mox evanuit oculis. *Guilhel. Tyr.* l. VI, c. XII; ann. 1144.

BENEFICIA. — Tobias junior de se fassus est: Me duxit, et reduxit sanum, pecuniam a Gabelo ipse recepit, uxorem ipse me habere fecit, et dæmonium ab ea ipse compevit, gaudium parentibus ejus fecit, me ipsum a devoratione piscis eripuit, te quoque videre fecit lumen cœli; et bonis omnibus per eum repleti sumus. *Tob.* II, 3.

Quando tempore S. Gregorii Magni urbs Romana sævissima flagellabatur pestilentia, adeo ut præ cadaverum multitudinem, urbs illa vastissima visa fuerit ingens quoddam esse mortuorum cæmeterium, placata demum divina justitia Angelus quidam supra molem Adriani visibiliter sese conspicendum præbuit, qui strictum habens, eruentisque gladium in vaginam recondebat; in signum quod mortalis illa, que hæcenus sævierat, influentia jam penitus cessaret; unde moles prædicta deinceps castrum S. Angeli denominata fuit. *MANSI*, disc. I, n. 15.

In Annalibus Ecclesiasticis legitur: Quod cum quidam, cui nomen Gainas erat, urbem Constantinopolitanam armorum suorum vi et potentia in exterminium animo statuisset adducere, accidit ut quidam immensæ magnitudinis Cometæ, qui ad terram usque pertingeret, conspiceretur; ipse insidias suas palam futuras esse metuens, milites suos, palatium, immissis ignibus, aggredi et infestare jussit; qui præpæ palatium venientes ingentem quemdam armorum militum excessivæ magnitudinis, et grossitiei admirabilis numerum conspexere, ex quo viso, metu et terrore consternati, retrogressi sunt, unde venerant. Tyrannus autem alio dieo nuntio milites ad idem palatium emittens, eosdemque non minus, quam primos ab eodem spectaculo periculosos esse cernens, tandem ipsemet in propria persona ad idem se palatium recepit, eandemque armatam multitudinem oculis propriis cernens, eosdemque de foris ad palatii custodiam missos milites esse credidit, adeoque tandem a perverso suo attentato destitit, qui tamen postea milites illos Angelos civitatis illius tutelares esse certo cognovit; utpote qui clientibus suis ab omni ærumna, et gravi tribulatione eripendis, sollicitè et graviter invigilant. *BARON*, ann. 400, n. 46.

Cardinalis Baronius de Theodosio Imperatore refert, quod is Persarum Regem formidabilem quemdam exercitum congregasse præsentiens, fiducia sua in Deum totaliter colloca, stum tametsi modicum et rarum militem adversus hostem urserit. Cumque in urbe Constantinopolitana ob accipiem prælii futurum eventum ingens omnes timor incessisset, nonnullis in Bithynia Christi fidelibus multi apparuerunt Angeli, eisdem præcipientes, ut ad populum Constantinopolitanum consolandum abirent, eundemque de reportanda per Theodosium victoria, securum certiorumque redderent, eo quod multi Angelorum a Deo expediti essent, ut in hoc prælio ministri et Duces essent; unde cæsa fuerunt ex inimicis fidei nostræ centum millia, quorum major pars in Euphrate submersa fuit. *Id.* ann. 420.

Arabes Cordubam de facto inhabitantes, adversus Catholicos Hispanos centum quinquaginta millia peditum, et quinquaginta millia equitum conscripserant. Dum vero Ramirus Rex de celo sibi mitti postularet subsidium, subito ante Catholicorum militum exercitum celestes comparuere Spiritus, militari habitu induti, quorum presidio et ductu Ramirus cæcidit 80 millia, reliquis totaliter profligatis, et dissipatis. *Id.* ann. 958, n. 1.

Memorabilis quoque illa victoria fuit, quam Sanctus Joannes Capistranus ante Belgradum a Turcis obsidione cinctum, sub Pontificatu Callisti III reportavit, in quo prælio Mahometus Christiani sanguinis avidissimus, qui in propria persona eidem prælio presens aderat, una cum ducentis millibus pugnatorum vulneratus est, et occubuit. Et quidem de Sancto Joanne præfatio Annales memorati dicunt: Cum duobus fratribus ipse solus cum per parvam transiret naviculam, visum est Turcis innumeram armorum multitudinem contra eos transisse, cum in rei veritate essent solum tres personæ, et ideo rabi di cænes in sese mutuo sevierunt, et ad numerum viginti quatuor millium interierunt. *RAYNALD*, ann. 1456, n. 13.

De S. Paulo Simplice, S. Antonii discipulo, sequens narratur visio: Ille enim die quadam multos serenam præ se ferentes faciem, atque ab Angelo eorum custode associatos jucundos et hilares Ecclesiam ingredi vidit. Inter alios vero unum postea nigrum, a dæmonibus capistro per nares alligatum, ejus vero Angelum e longinquo mestissima

facie subsequenter conspexit. Ex qua visione S. Paulus plurimum contristatus fuit, licet cum Deo postea subito per immisam ei consolationem denno exerit: siquidem eundem, dum ab Ecclesia regrederetur, omnino ex atro et deformi in candidum valdeque speciosum mutatum, ejusque Angelum ante eum maxima cum hilaritate præcedentem, dæmonem vero procul ab eo positum et afflictum conspexit. Cumque S. Eremita visionis hujus significatum summo cum desiderio scire cuperet, divina ex revelatione accepit, illum ideo nigra fuisse facie tempore immerus fuerat. Verba autem sequentia Isaie audiendo, nimirum: «Lavami, mundi estote, auferte malum cogitationum de animabus vestris coram oculis meis, discite bene facere. Et si fuerint peccata vestra sicut coccinum, tanquam nix dealbabitur; perfecte compunctum fuisse, seriamque egisse pœnitentiam. *Spec. Eccl.* ex. v.

In Annalibus Ecclesiasticis de quodam Hispaniarum Rege, cui nomen Vamba erat, refertur, quod, cum exercitum suum adversus fidei rebelles ducturus esset, primo et ante omnia sollicitus fuerit, ut milites suos armis spiritualibus timoris Dei, virtutumque Christianarum communiret. At vero cum deinceps multos sub signis suis merentes adulterii crimen commisisse intellexisset, justam de illis capturus vindictam, partes eorum secretiores amputari jussit, dicens: Frustra pergit ad bellum, quem iniquitatis comitatur exemplum. At vero, qui tot militum passus fuerat jacturam, quosnam postea habuisse putatis, quos adversus exercitum inimicum in sui regni defensionem opponeret? Visus est Angelorum excubiis protectus noster exercitus, et ipsos Angelos super castra corsa volitione protectionis suæ signa protendere. *BARON*, ann. 674.

In speculo exemplorum refertur unum e senioribus eremitis die quadam vidisse, quod dum eremite sui spirituales inter se conferentias, sive colloquia miscerent, Angeli valde læta et hilari facie isdem adstiterint, quasi significare volentes magnam se ex devotis colloquiis voluptatem percipere; et contra vero dum de aliis rebus vanis et inutilibus confabularentur, sese idem coelestes Spiritus velut indignabundi subduxerint, eorumque in locum animalia quædam successerint immunda, luto turpiter defæ-

data, quæ in medio monachorum sese circumvolabant, voluptatem nimirum indicantia, quam dæmones ex vanis et inutilibus discursibus hauriunt. *Spec. Ec.* ex. ii.

Petrus ab Alva et Estorga, in portento gratiæ ex diversis revelationibus et authenticis scriptoribus astruit S. Franciscum, per Angelum a Deo missum in Assisiam civitatem ad matrem ejus Picam, fuisse annuntiatum, additque, in ejus conceptione quatuor mira contigisse: 1. Quod conceptus ejus annuntiatus sit ab Angelo. 2. Quod fuerit in utero matris sanctificatus. 3. Quod anima ejus fuerit infusa corpori, 25 Martii, quo die Christus est conceptus. 4. Quod statim, ut anima ejus corpori fuit infusa, tantus splendor in valle Spoletana apparuerit, ut omnes dæmones exterriti judicium timerint; cum autem mater ejus dies plures ægre parturiret, quidam dæmon accedens in specie peregrini, dixit in stabulo eam parituram, nec prolem in sericis sed in fœno edendam. Ita in stabulo et fœno natus est. *Bibliot. papæ.* S. BONAV. v. *Angeli boni.*

Religiosus quidam pietatis causa in Armenia volebat montem conscendere, ubi dicitur Arca Noe quiescere, ut illam videret; idque conatus est magno labore; sed cum tota nocte, qua potuit celeritate, fuisset progressus, mane ad montis radicem se reperit, Angelum que vidit Arceæ particulam deferentem sibi cum dicto: Accipe has de Arca reliquias; supra montem ascendere nulli mortalium licet; his dictis evanuit. *PHILIPP. ASS. TRIN. in Itin. Orient.* l. I, c. XIII.

In Paraquaria, quidam prænoxio pudore scelera in confessione reticens, in vite discrimine, quod morbus creabat, vidit spectrum horrendum sibi imminere; quare unum e nostris vocat, confitetur sincere; monstrum evanescit; succedit Angelus, (utique custos) in juvenis forma formosissimus, coronam gerens in vertice auream, gemmis distinctam, dextra linteum ferebat. Hæsit in limine tantisper vultu ad severitatem composito, tum jaecenti propior: Sume, inquit, linteum hoc, et lacrymas exterge. Linteum vix manu tetigit, tum subito sic se commoveri sensit ad defendenda scelera, ut doloris impatiens in gemitu et lamenta proruperit. Dolentem subinde excepit suavitas cœlestis, qua eousque apertus est, dum Angelus evanuit, relicto in prodigii fidem strophilo. *Id. ann. 1633.*

Christianus quidam, Lucas nomine, forte

cum gentili inimicitias exercebat, qui ei magis artibus illusurus, sub lecto Lucae fascinum posuit. Iturus igitur cubitum Lucae, vidit per suum cubile dæmonem discurrere cum lancea in una manu, in altera cum gladio, et infra pedes accensam flammam; quo exterritus Lucas socium suum Benedictum vocat; tunc dæmon ei ictum infligit: unde magis territus, opem Angeli sui custodis invocat, qui mox comparet, et eum jubet vicissim ictum cultro, quem ad cervical habebat, spectro infligere. Quod ubi Lucas fecit, sed, ut heri, spectrum pereuteret, dum cecidit, alius stramine efficitur homo. Addebat Angelus, sub scamno cubilei alia adhuc latere ejusmodi terriumenta tredecim, quæ jussit eum protrahere et calcare, neque deinceps sibi timeret. Paruit Lucas, remque totam sua manu ad nostros Patres perscripsit, tunc in Regis palatio Tunquinensis existentibus; qui legerunt, medio regio audiente, (sunt enim his locis medici fere magiæ dediti) tum medicus subjunxit: Eum, qui has incantationes fecisset, esse insignem magum; sed eum, qui has ei solvit, esse utique potentioiorem et scientioiorem. Et fuit utique S. Angelus dæmone potentior. *Relat. Japon.* 1644.

Mancipium Bengalense, Macao in China profugum Christianum, quodam die Dominica templum ingressum, audiendi Sacri causa, cum ei videretur longius, impatiens more, post dimidium Sacrum egressus est templum, fastidio plenus; unde Christiani offensi sunt. Vix pedem extra limen templi extulit, cum coram eo duo juvenes comparerent, quorum unus injecta in pectus manu eum sistit; alter tam sonantem ei colaphum infixit, ut in toto templo audiretur. Unde Christiani versi ad locum, unde sonus ille prodibat, videre hominem hunc prostratum et sensu destitutum, ut vite indicio careret. Demum se erigit, et ad se redit; tremebundus tamen Christianis, quid sibi a duobus Angelis (ut ipsemet dicebat) ad sui emendationem accidisset, retulit. *BARTOLI in China,* l. IV, f. 1069.

Ammonas, prope Diolcon, in eremo aliquando offerens Deo cultum, ut habet Palladius, serm. LXVI *Lausiac. hist.* vidit Angelum

stantem a dextris Altaris, et signantem fratres accedentes ad Sacramentum (SS. Eucharistiam) et scribentem in libro eorum nomina. Cum autem non adfuissent aliqui in synaxi, vidit deleri eorum nomina, qui post tres dies mortui sunt. *WADING. Cen.* III, c. XXII.

Nicolaus quidam obscuri generis, sed plus admodum, in Vesuviano incendio inauratam statuam, quam tutelari Angelo fieri curaverat, et in pagi, Porticus dicti, ad sacra collocarat, sensit sibi profuisse: templo enim illo per torrentem igneum deleta, Nicolaus relicta casa et prædiolo, Neapolim profugit interea, et rogatus ab amicis, numquid detrimenti esset passus in prædio, respondit: Omnino nihil; nam meus tutelaris Angelus adstat ad agelli mei limites, et vim ignis prohibet. Ita ille divino utique afflato. Paulo post aliqui prope portum navigantes, viderunt pueri speciem veluti littori adnantis, putant mersum in aquas, dum ceteri in igne pereunt, eo remis contendunt, propius vident, statuam esse Angeli tutelaris, erecto vertice exstantem undis, adstantem ripis, que Nicolai prædio prominebant. *JUL. CÆS. Recupitus de Vesuvii incendio.*

Duo erant fratres Eremitæ, quorum unus obivium thesaurum saltu superavit; alter vero eo sumpto urbem ingressus, monasterium, xenodochium etc. edificavit. Cui tamen Angelus ita fratrem pretulit, ut ei dixerit: Fratrem uno illo saltu plus meruisse, quam ipsum omnibus operibus, que illa pecunia effecit, et ob id se fratri suo vere pretulit. Addit, eum posthac non amplius aut fratris, aut suo aspectu fruatur, quoad annis 49 penitendo eam gratiam recuperet. Ergo extra urbem Edessam annis 49 columarum institit. Anno autem quinquagesimo Angelus redux eum consolatus est, ab eo die meruit videre Angelos, et dæmones pellere. Vidit etiam homines peccatis obstrictos longo intervallo Angelos sequi bonos, et merentes clientis sui casum; dæmones vero agminatim eos circumstare, ac vicinulis constringere. Contra vidit, si ad se vir bonus accederet, bonos Angelos esse eorum antea ambulones, tripudiantes, ac lumina preferentes radiantem veste; dæmones vero longo intervallo sequi. *VIRID. RADERI,* p. III.

Marie de Escobar, præter Custodem Angelum, decem alii Angeli in formam juvenum scilicetissimorum aderant, semper ad solatia optem et auxilia. *Vit.* l. I, c. VIII.

TOMUS I.

S. Jacobus de la Marea dum versus carnificinam, seu locum ubi rei plectebantur, inter orandum oculos reflecteret, admirabili visu Deus oculos aperuit. Prospiciebat isthuc per fenestram cubilei sui Jacobus, et ecce Angelorum cohors præfulgida loco imminerebat, auditaque vox, ideo advenisse, quia plurimi ex eis, qui plectuntur inibi, cœlesti gloria potiebantur; quibus cum justa funebria pro more hominum non fuisset persoluta, voluisse Deum ut ab Angelis persolverent. *LYRAUS de Imit. Chr.* l. VII, c. 1, doct. vi.

In Gallia, mulier agra a B. Virgine fuit monita, ut se in vicinum montem curet deferri, ibi eam convallituram, ac velle se ibi coli. Angeli comites interrogati, cum Dei Matrem esse dixerunt, jubentes feminam adire Episcopum Georgium, equæ rem totam aperire. Probat is visum, et cum muliere, et sociis montem adit. Mons nive tectus erat, etsi dies 11 Julii esset. Et mox cervus exiliit, qui cursu suo templi topographiam expressit, quam statim Episcopus voluit sepimento notari, donec fabricam inchoaret; qua feliciter absoluta, accedentes Angeli templum B. V. dedicarunt. Et hæc Aniciensis illa B. V. Ecclesia est, in Avernis miraculis clara. *Id. l. II, modo xxxi.*

Cum Alexander Bertius sepeliret, ejus exequiis etiam Angeli presentes fuisse dicuntur. Nam quatuor feretrum accipere atque ad maximam aram catervatim cœlitibus affluentibus, deportare conspecti sunt; cum primum funus illatum esse templi sacrario virgineum corpusculum, longa labe consumptum, colorem vividum induere animadversum est, maximis postea miraculis claudit, qui totus fuit miraculum. *Vita Alex.*

Erat vir pius Ecclesiasticus, qui sæpissime B. V. salutat ab iis verbis: Beatus venter, qui portavit æterni Patris Filium, et beata ubera, que lactaverunt Christum Dominum. Quod aliquot annos solitus facere, gravi morbo opprimitur, cujus vi et vehementia ille dentibus labia et linguam laceravit, commiseratione omnium dignus. Tunc Angelorum unus (utique ejus custos) ad pedem lecti conspicuus, versus ad B. V. per hujus ægri filissima obsequia obtestatus est, ei sanitatem restitueret, cum quadam pia et reverenti expostulatione, quod os et linguam illam ejus obsequiis sacram pateretur tam acerbe lacerari; vix finivit Angelus, cum B. V. aliquot guttis lactis ex ubere expressis

ejus labia et linguam aspersit; qui illico totus convaluit, gratisque de genu actis Religionem iniiit, ubi moriturus B. V. vidit adventantem cum ingenti Sanctorum numero, et Angelorum, a quibus ad cœlum deduce-retur morientis anima. *BARR. Anni Sancti p. I, c. v, devot. III pro 4 Febr.*

B. Henricus Suso solebat B. V. ante solis ortum salutare, quod fuit a SS. Angelis doctus, quos audivit mane, cum sol immineret, admirando concentu B. V. salutare, cujus Cantici thema fuit istud: Stella Maria maris hodie precessit ad ortum. *Ibid. p. II, c. II, dev. I Hebd. 2 post Pasch.*

Anno 1621, femina fuit in Japonia, quæ adhuc gentilis, Amide (qui est Deus Japoniorum) nomen quotidie centies quadragies millies pronuntiabat, in quem finem summo mane surrexit, adjuncta per spiritum familiarem sive dæmonem. Postea conversa ad veram fidem, toties Jesu et Mariæ nomen pronuntiavit, ad quod obsequium maturandum deinde fuit ab Angelo Custode excitata. *Ibid. p. II, c. II, dev. XIV, die Merc. 3 post Pasch.*

Fuit in deserto senex Anachoreta, qui diu ab omnibus in suo ultimo morbo destitutus, habuit demum ministrum Angelum, qui ei septem dies inservit. Interim vicini eremita memores, se diu cum hoc sene non fuisse, statuunt se eum adituros, et si æger esset, opem laturos. Adsunt igitur, quibus fores pulsantibus Angelus evanescit; cum interim senex æger clamat: *Ite, recedite!* quod videret ab iis Angelum fugatum. Denique vi emotu pessulo ad senem ingrediuntur, a quo clamoris causam percunctati cum essent, senex respondit: *Dum vos cunctamini me ægrum invisere, Angelus mihi minister septem dies adfuit; cum vero vos portæ imminetis, ille abscessit, et ad cœlos rediit. Hæc ultima ejus vox fuit, et illico obiit.* *Vita P. P. I. V, libell. VII.*

B. Passidus subinde habuit in purgandis ollis laticibusque adiutorem, Custodem Angelum. *Pædagog. Chr. t. II, p. I, c. IV, § 5, n. 12.*

Apud Lucanos in Hetruria, ancilla quadam sancta, Sita nomine, e templo, ubi Deo vacabat, serius ad coquendum panem domum rediisset, nisi Angelus fermentatam massam interim subegisset, inque panes efformasset, et in mensa posuisset, ut elibano immitterentur.

Sed longe mirabilis est, quod narrat

Ximenes Hierosolymitanus de Falcone quodam, in primis nobili juvene Constantino-politano, qui in Angeli sui Custodis honorem, vultu nunquam mentiendi se obstrinxerat, illudque dum sancte servat, etiam cum mortis periculo, eo, per Angelum miro modo liberatur. Cum enim bonus ille, orta sine arbitris rixa ad manus cum sodale quodam venisset, eumque confodiens occidisset, posset vero negando factum evadere, voti memor mentiri noluit. Fessus ergo scelus protinus ad judicium trahitur; et lata prompte in eum mortis sententia, inde ad supplicii locum nihil tergiversatus, re Angelo suo commendata, alacer et fiducia plenus deducitur. Ibi flexis humi genibus cervicem in iectum parat; et expedito jam gladio instat licitor, quando ex adverso videt rara pulchritudine juvenem stricto illi ense, ni absterneat, minitatem. Territo visu licitori gladius excidit; a circumstante populo, qui frequentissimus ad spectaculum confluerat, murmuratur, exclamatur; submittitur alius ab irato judice, qui protinus caput eodem situ expectanti demetat; sed nec ille quidquam audet, neque tertius quartusque, qui ab Angelo terribi omnes pedem referebant. Erat ex occisi propinquis unus aliquis, qui ipse se ad ulciscendam amici mortem, de istorum ignavia indignabundus, judici offert, et impetrata licentia theatrum conscendit, ac vindicta ardens, gladium in iectum extollit; verum et illi se continuo Angelus videndum offert, veltatque voce distincta, ne clientem suum, qui negando homicidium evadere poterat, sed ejus honore et reverentia mentiri nolens, morti se obtulerat, ipse tangeret, sed ad judicem iret potius deprecaturus pro liberatione illius, quem sciret olim in virum magnum evasurum. Fecit hic quod jussisset Angelus, et dimittitur reus liber, meliori se mox in monasterio mortis generi submissurus. Ubi cum veste monachali nomen assumpsit Angeli, vitamque inibi ac mortem obivit Anglicam. *Ibid. n. 3.*

Petrus de Natalibus narrat de civo quodam Aurelianensi, qui suscepta ad D. Jacobi Compostellam peregrinatione, iter hoc suum S. Archangelo Raphaeli commendat, eum enim, et duceum habuit a via aberrans, et servatorem in persequentium latronum incursu, et fluminis transvectorem, ne in istorum jam jam imminenti manus veniret. Quin et ab eodem in patriam, peracta peregrinatione, ex loco, ubi prius latronum ma-

nus evaserat, ac simile jam periculum metuens progredi non audebat, interim dum somno correptus quiescit, translatus est. *Ibid. n. 11.*

In vitis PP. legitur de Abbate Moysse, qui cum gravi carnis tentatione pulsatus, ad S. Isidorum consilii ac opis causa confugisset, nec productis ab eo Sacre Scripturæ sententiis, satis sibi ille adversus tentationis impetu armatus videretur, timeretque abs sancto se recedere, duxit eum ad editum cellæ locum Isidorus, et aperta occidentem versus fenestra, ingentes cacodiæmonum turmas, tamquam ad prælium instructas; deinde ad orientem conversus, innumeram celestium spirituum multitudinem, arma aurea gestantem ostendens: En, ait, Fili, quos ad occidentem vidisti, spiritus nequam sunt ad oppugnandos homines semper parati; contra vero quos ab oriente videndos dedit Deus bonos Angelos, eos paratos semper esse vult idem Deus ad homines defendendos. Non est ergo, cur timeas, plures enim nobiscum sunt, quam contra nos. *Ibid. n. 2.*

Circa annum reparatæ salutis 1635, Cordubæ apud Paraquarios Indiæ occidentalis, fuit provecctæ ætatis homo, quem libidinis diu ac multum assuetum suis, detestata exaggerataque vitæ turpitudine, eo impulit ut vitam peritæus, salutemque desperans, ipse sibi mortem laqueo offerre cogitavit. Et jam collum resti erat inserturus, quando voce Angeli absteritus, ac de faciendâ peccatorum confessione monitus, ad mentem rediit, et continuo se domo proripuit, sacerdotem, cui conscientiam expiandam offerret, questurus; sed id ut fieret, passus non est stygius latro, qui viri, cui ille ob acceptum beneficium multum debebat, indutus formam, factus obviam, variis moratum sermonibus sensim sana hominis elisit, illisit que consilia; adeo ut non difficile fuerit (quæ est naturæ nostræ ad malum potius, quam ad bonum adnata proclivitas ad lubricitatis inveteratam redire consuetudinem, cui postquam sex ipsos annos iterum immersus cum vixisset, sui ac Dei immemor, majoribus quam ante cepit conscientie agitari stimulis, salutisque desperatione vehementissime urgeri. Et de vita ætatem erat, et æterna salute, nisi Angelus etiam ea vice hominem collum laqueo inserentem clara voce absterruisset, et de peccatorum venia per penitentiam Sacramentum impetranda iterum commonisset. Et tametsi tunc quidem vitæ emendatio in

confitendi voluntate steterit, dæmone amicum, ut ante sex annos, simulante, et a confessionis tribunali, quo preperabat, alio divertente; non diu tamen post auditio pro concione sacerdote vehementer in eos, qui de salute sua desperarent, invehente, tandem monitoris Angeli consilia secutus, ad sacerdotis pedes accessit; ubi præterita vitæ turpitudinem multis cum lacrymis eluit, factus acerrimus suimet accusator; quam antem id serio fecerit, testata est vita, quam deinceps duxit non vulgari virtutis exemplo laudabilem. *Ibid. n. 14.*

In Brabantia, Villa Bandem, fuit virgo religiosa, qua præsentem, cum sacerdos in villa sacrum faceret, vidit corpus sacerdotis et sacras vestes mire decoras. Cum vero S. Hostiam elevaret, vidit duos Angelos miræ pulchritudinis hinc inde assistere, et ejus brachia sustentare; et cum S. Hostiam deponeret, manicas utriusque manus, ne quid eas tangeret, decenter constringere; qui etiam elevatis manibus, et inclinato capite depositam adorantur. Circa tempus sumptionis vidit corpus sacerdotis tam clarum et perspicuum, ut velut per phialam crystallinam corpus hominis videretur. Missa completa, dum sacerdos vestimenta deponeret, illa ad se reversa, vidit corpus sacerdotis paulatim inspissari et in formam pristinam redire. Hæc puella, Oda dicta, habuit gratiam dignè communicantes ab indignis discernendi, et aliquando in Paschate vidit tantum decem homines digne communicare. *Discipulus, lit. M. ex. XII.*

B. Alanus testatur, cum esset B. Virgo adhuc in vivis, tanti Salutationem Angelicam fuisse æstimatam, ut eam Christus, Angeli et Apostoli pronuntiarent. Addit, B. Virginem sibi apparentem dixisse: Quia vim angelicæ salutationis probe intellexi, ipsamet ego singulari devotione pronuntiavi. Ego Maria juxta humanam naturam et esse, oravi et invoceavi Mariam secundum esse gratiæ et gloriæ. Angeli quoque in cœlo salutant ea salutatione Virginem Mariam, non signis sed animis. Norunt enim per eam salutationem sedes Angelorum lapsorum vacuas repletas, Deum hominem factum, et mundum redemptum esse. B. Alanus l. II de *Ortu Frater. c. XII.*

Veteris Germanicæ pietatis magnificentia, quæ olim amplissimis templis excitandis maxime inclaruit, ne superiori sæculo vulgata per eas oras heresum pestilentia pe-